Przedpłata wraz z przesyłką pocztową wynosi 12 koron rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy ulicy Hetmańskiej l. 12.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 10. i 25. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 7. Dnia 10. kwietnia 1900. XXVII. rocznik.

Nakładem Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie.
Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Tadeusz Romanowicz.

Kontrola wewnętrzna.

Na Walnych Zgromadzeniach delegatów Związku kilkakrotnie z wielkim naciskiem podnoszono konieczność zaprowadzenia w każdem Stowarzyszeniu jak najściślejszej kontroli wewnętrznej, któraby mogła zapobiedz szkodliwym następstwom wynikającym czy to z błędów, czy też ewentualnie z wyjątkowo złej woli członków zarządu. Zapadały też niejednokrotnie energiczne w tym kierunku uchwały Walnych Zgromadzeń — a czasopismo nasze liczne w tej sprawie zamieszczało artykuły.

Gdy jednak lustracye związkowe przekonały, że jeszcze w wielu Stowarzyszeniach miejscowa kontrola nie jest tak wykonywana, jakby tego w interesie naszych instytucyj życzyć należało — a zdarzyły się też, na szczęście nieliczne, wypadki nadużyć, przeto Wydział Związku na ostatniem posiedzeniu wziął tę sprawę pod rozwagę a na wniosek specyalnej, do tego wybranej komisyi, złożonej z osób zawodowo z kontrolą obeznanych, uchwalił Regulamin kontroli wewnętrznej — który poniżej w całości zamieszczamy.

Regulamin ten rozsyła Wydział wszystkim Prezesom Rad nadzorczych i Dyrekcyom, zapraszając je usilnie do przeprowadzenia tego regulaminu przez uchwałę Rad i wprowadzenia go jak najprędzej w życie. Wydział Związku nie naruszając swobody Stowarzyszeń co do wewnętrznej ich organizacyi, poddaje ten regulamin uchwale Rady nadzorczej każdego związkowego Stowarzyszenia, niektóre szczegóły bowiem mogą uledz drobnym, miejscowemi stosunkami uzasadnionym zmianom. Sądzimy jednak, że każde Stowarzyszenie zarówno w swoim własnym jak i w interesie sprawy Stowarzyszeń wogóle — regulamin ten przyjmie, a jeżeli uzna za stosowne ze względów miejscowych zaprowadzić w nim pewne zmiany, uczyni to tylko w kierunku zaostrzenia kontroli, nigdy zaś dla jej osłabienia.

Stowarzyszenia dotychczas z bardzo nielicznemi wyjątkami stosowały się chętnie do rad i wskazówek, przez Związek im udzielanych. W tym wypadku idzie o tak żywotny interes Stowarzyszeń, że nie chcemy przypuszczać, ażeby się znalazły wyjątki. Ostatnie dwa wypadki, już wprost kryminalne, w Podhajcach w roku zeszłym a w Sędziszowie w roku bieżącym wydarzone, zasmuciły i zaniepokoiły przyjaciół sprawy Stowarzyszeń a dały nieprzyjaciołom powód do przykrych bardzo uwag, które na nieświadomych rzeczy, mogą ujemny wpływ wywrzeć. Odeprzemy to tylko czynami a nie słowami. Czynem zaś będzie, jeżeli sami obostrzymy wewnętrzną kontrolę i jak najściślej wykonywać ją będziemy. Idzie tu o zaufanie wkładkującej publiczności do naszych instytucyj, o kredyt w większych zakładach pieniężnych, idzie o to, aby nie wahano się z przystępowaniem do naszych Stowarzyszeń i z objęciem przez to poręki za ich zobowiązania — idzie też o ostateczne załatwienie sprawy Banku Związkowego, które także wymaga wzmocnienia zaufania.

Z tych powodów sprawę tę uważamy teraz jako najpilniejszą i najważniejszą i sądzimy że jesteśmy w tem w zgodzie z ogółem Stowarzyszeń.

REGULAMIN
kontroli wewnętrznej.

I. Ogólne postanowienia.

1. Kontrolę nad czynnościami Dyrekcyi, przewidzianą w statucie i ustawie z 9. kwietnia 1873. Nr. 70. Dz. u. p. wykonywa imieniem Rady nadzorczej, komisya kontrolująca.

2. Komisya składa się z Prezesa Rady nadzorczej i najmniej dwóch członków, których wybiera Rada nadzorcza co roku na pierwszem posiedzeniu po Walnem Zgromadzeniu. — Przewodniczącym komisyi jest Prezes (zastępca) Rady nadzorczej; referenta wybiera komisya z pomiędzy siebie.

3. Jeżeli Prezes nie mieszka w siedzibie Towarzystwa, zastępca jego zastępuje go stale w czynnościach kontroli. W wyjątkowych warunkach lokalnych mogą Prezes i zastępca za obopólnem porozumieniem, poruczyć przewodnictwo w komisyi jednemu z członków Rady nadzorczej.

4. Komisya kontrolująca jest obowiązana:

a) wykonać w ciągu roku 11. rewizyj miesięcznych za styczeń do listopada, według postanowień II. części niniejszego regulaminu;

b) dnia 31. grudnia każdego roku przeprowadzić skontrum kasy i efektów, stwierdzić stan gotówki i zamknąć rachunek kasy;

c) dokonać w ciągu stycznia każdego roku, ścisłej rewizyi zamknięcia rachunków rocznych;

d) dwa razy do roku wykonać nadzwyczajną (niezapowiadaną) rewizyę kasy i walorów.

5. Przewodniczący komisyi:

a) zaprasza jej członków do wykonania rewizyj;

b) może zaprosić do tej czynności któregokolwiek z członków Rady na wypadek, gdyby członkowie komisyi na wezwanie nie przybyli. Może wreszcie sam rewizyi dokonać, a nieobecność innych członków stwierdzić w protokole skontra.

Przewodniczący komisyi odpowiada wobec Towarzystwa za ścisłe wykonywanie postanowień niniejszego regulaminu.

6. Z czynności komisyi spisywany będzie osobny protokół, na druku ku temu celowi przeznaczonym. O dokonanej każdej rewizyi zawiadomi referent komisyi, biuro Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie.

Jeżeli rewizya nie wydała ujemnych wyników, wystarczy proste doniesienie kartą korespondencyjną, wrazie zaś poczynionych ujemnych spostrzeżeń, lub nasuwających się podejrzeń nadużycia, należy bezzwłocznie osobnem pismem zawiadomić o tem Wydział Związku i zażądać lustracyi.

7. Sprawozdanie z rewizyi rachunków miesięcznych (protokół) odczytuje referent na najbliższem posiedzeniu Rady nadzorczej i w razie potrzeby czyni odpowiednie wnioski.

8. Komisya kontrolująca czuwać ma nad tem, by w lokalu kasowym, w miejscu dla stron widocznem znajdowały się następujące ogłoszenia:

a) o wysokości stopy procentowej od pożyczek i wkładek oszczędności, z oznaczeniem okresów poboru i sposobu obliczania odsetek;

b) oznajmienie, kto jest uprawniony do podpisywania Towarzystwa i ostrzeżenie interesowanych, że dokumenty zaopatrzone jednym tylko podpisem, lub podpisami osób nieuprawnionych, Towarzystwa nie obowiązują;

c) ścisłe oznaczenie godzin urzędowych z zastrzeżeniem, że po za godzinami urzędowemi i po za lokalem Towarzystwa nie wolno bezwarunkowo żadnemu z funkcyonaryuszów Towarzystwa przyjmować od stron gotówki z jakiegokolwiekbądź tytułu.

9. Do obowiązków komisyi kontrolującej należy także czuwać nad tem, by dokumenty, wydawane przez Dyrekcyę, miały formę prawną i podlegały ścisłej kontroli. Przedewszystkiem jak najściślejszej kontroli podlegać powinny wydawane w obieg książeczki oszczędności, a także książeczki udziałowe, obligi wekslowe i t. p.

10. Członek komisyi, któryby w przeciągu 4. miesięcy na dwa wezwania Przewodniczącego, nie wziął udziału w czynnościach komisyi a nieobecności swojej nieusprawiedliwił, traci swój mandat członka komisyi, a Rada nadzorcza na wezwanie Prezesa bezzwłocznie dokona wyboru uzupełniającego.

11. Przewodniczący i członkowie komisyi pobierać będą za swoje czynności wynagrodzenie w wysokości . . . . koron za każde posiedzenie. Wynagrodzenia tego zrzec się nie wolno.

12. Niniejszy regulamin podpisze Przewodniczący i członkowie komisyi kontrolującej na dowód, że się postanowieniom jego poddają. Za zaniedbanie w wykonywaniu kontroli, są oni odpowiedzialni po myśli §. 24. ustawy z 9. kwietnia 1873. Nr. 70. Dz. u. p.

II. O wykonywaniu kontroli.

13. Przy rewizyi miesięcznej obowiązana jest Dyrekcya przedłożyć komisyi rachunek obrotów pieniężnych za ubiegły miesiąc i oddać do jej dyspozycyi wszystkie księgi i załączniki kasowe. O zamierzonej rewizyi wystarczy zawiadomić Dyrekcy na 24.

godzin naprzód; o rewizyi nadzwyczajnej zawiadamiać Dyrekcyi nie potrzeba, wystarczy jeżeli z chwilą zamykania biura w południe, zgłosi się referent komisyi w biurze, zażąda jednego klucza od kasy i oznaczy godzinę rozpoczęcia czynności przez komisyę.

14 Czynność swoją rozpoczyna komisya od dokładnego przeliczenia gotówki i własnych papierów wartościowych, a zgodność lub niezgodność uwidoczni w księdze likwidacyjnej i strazzy. Wysokość ewentualnego braku należy wyraźnie wymienić i zażądać zaraz od skarbnika pokrycia w gotówce, nadwyżka zaś ewentualna powinna być zalikwidowana jako pobór na rachunek przejściowy. W kasie jako gotówka nie powinny być cierpiane t. zw. bony lub chwilowe zaliczki, wyjątek stanowić mogą tylko kupony lub marki pocztowe. Wszystko zresztą, co kasa wydała, lub przyjęła, powinno być przez księgi przeprowadzone.

15. Następnie bada komisya weksle i skrypta, które weszły do portfelu od czasu ostatniej rewizyi, tudzież efekty obce na podkład pożyczek złożone, celem przekonania się, czy pożyczki lub prolongaty oparte są na uchwałach Dyrekcyi, względnie Rady nadzorczej i czy pod względem formalnym są należyte. Przy badaniu weksli i skryptów udzieli Dyrekcya wyjaśnień co do wartości kredytowej dłużników i ręczycieli a komisya ma prawo i obowiązek wypowiedzieć w tej sprawie swoje zapatrywanie na podstawie własnej znajomości stosunków, lub zasięgniętej informacyi, ewentualnie zakomunikować je Radzie nadzorczej.

16. Z kolei przystępuje komisya do sprawdzenia rachunku obrotów kasowych za ubiegły miesiąc. Przed rozpoczęciem tej czynności przekonać się należy przedewszystkiem, czy księgi wszystkie są po dzień ostatni pokontowane i indeksy do ksiąg (skorowidze) uzupełnione. Ponieważ zaległości w kontowaniu, jeżeli nie prowadzą wprost do nadużyć, to bardzo utrudniają kontrolę, przeto za zaniedbania w tym kierunku należy za pośrednictwem Dyrekcyi pociągnąć odnośnego funkcyonaryusza do surowej odpowiedzialności. Jeżeli kontowanie, podzielone jest pomiędzy kilku funkcyonaryuszów, przestrzegać potrzeba, ażeby do jednej i tej samej księgi tylko jedna osoba kontowała (a nie dwie lub więcej równocześnie) tak ażeby tylko jedna osoba za należyte prowadzenie tej księgi była odpowiedzialną.

17. Przystępując do sprawdzenia poszczególnych cyfr: udziałów, wkładek oszczędności, pożyczek, kosztów administracyi i t. p., wpisze p. referent cyfry i uwagi swoje do protokołu drukowanego w takim porządku, jaki treść protokołu wskazuje.

18. Ponieważ treść protokołu jest obszerna, a materyał w nim zawarty, nie zawsze na jednem posiedzeniu wyczerpać się da, przeto podzielić go można na grupy, np. w jednym miesiącu badać udziały i wkładki oszczędności, w następnym weksle, skrypta, pożyczki zaskarżone, w następnym koszta administracyjne, koszta sądowe, nieruchomości i t. p. byleby wynik badań tych działów był starannie notowany.

19. Czynności wymienione pod 14., 15. i 16. muszą być dokonane na każdem posiedzeniu komisyi. Rewizya nadzwyczajna może się ograniczyć tylko do czynności, wymienionych w punktach 14. i 15.

20. Na wypadek, gdyby do wiadomości Przewodniczącego lub członka komisyi doszły zażalenia, któreby ubliżały Towarzystwu, członkom Dyrekcyi lub urzędnikom w ich charakterze urzędowym, należy zarządzić natychmiast nadzwyczajną rewizyę, podane fakta z księgami i dokumentami sprawdzić i wydać odpowiednie orzeczenie.

21. Protokół, sporządzony przez referenta i podpisany przez obecnych członków komisyi, ma być udzielony Dyrekcyi do przeczytania, by miała możność usprawiedliwienia się z ewentualnych zarzutów, a następnie wraz z wnioskami komisyi przedłożony Radzie nadzorczej.

22. Rewizya bilansu i rachunków rocznych trwać powinna co najmniej kilka dni*), (zależnie od rozmiarów interesów Towarzystwa). Zasadą takiej rewizyi jest przekonanie się dowodne, czy cyfry bilansu zgodne są z księgami i inwentarzami i czy stan majątkowy Towarzystwa wogóle i szczegółach jest istotnie taki, jak go Dyrekcya w bilansie przedstawiła w szczególności ocenić wartość aktywów, głównie pożyczek. Wniosek o udzielenie Dyrekcyi absolutoryum nie powinien być formalnością, ale wynikiem badań i zdobytego przeświadczenia. Z czynności swoich spisze komisya protokół (na osobnym druku), zakończyć się mający wnioskiem o udzielenie (odmówienie) Dyrekcyi absolutoryum z czynności i rachunków za rok ubiegły.

23. Członkom komisyi kontrolującej nie wolno w czasie urzędowania udzielać Dyrekcyi, lub poszczególnym jej członkom nagany, czynić wymówki, lub w sposób dotkliwy krytykować ich pracę, krytyka bowiem i orzeczenia dyscyplinarne należą do kompetencyi pełnej Rady nadzorczej, której komisya odpowiednie wnioski do decyzyi przedłożyć ma prawo. Wogóle powaga Dyrekcyi jako organu wykonawczego,

*) Czas trwania rewizyi (ilość dni) oznaczy Rada nadzorcza w każdem Towarzystwie z osobna.

reprezentującego Towarzystwo na zewnątrz, powinna być należycie oceniana i przestrzegana.

24. Na wypadek skonstatowanego karygodnego nadużycia, Przewodniczący komisyi ma prawo i obowiązek odnośnego funkcyonaryusza natychmiast zasuspendować i zarządzenie to Radzie nadzorczej w najbliższym dniu do wiadomości i zatwierdzenia podać, wreszcie zawiadomić Związek stowarzyszeń (Art. 6.).

Nekrologia.

† **Ludolf Parisius.** Dnia 10. marca 1900. zmarł w Berlinie długoletni i wierny towarzysz Schulzego z Delitsch, dzielny krzewiciel idei stowarzyszeń kredytowych w Niemczech, Ludolf Parisius, dobrze znany w całej prawie Europie.

Urodzony 15. października 1827. w Gardelegen, ukończył tam szkoły średnie, poczem przeniósł się na uniwersytet do Halli. Poświęcić się zamierzał matematyce i filozofii. Po kilku półroczach jednak porzucił ten wydział i zaczął studyować prawo. Już jako akademik pracował poważnie na polu ekonomicznem i żywo się zajmował polityką. Ukończywszy prawo oddał się całą duszą pracy publicznej. Przyjaciel i uczeń Schulzego, przejął się jego systemem i zaczął zakładać stowarzyszenia zaliczkowe, produkcyjne, spożywcze, gdzie tylko znalazł grunt podatny i korzyści dla społeczeństwa widoczne. Stowarzyszenia już istniejące reformował w duchu swego mistrza, pracował w nich jako dyrektor, urzędnik, członek komisyi i t. p. W latach od 1861—1887. był posłem do parlamentu, gdzie przy każdej sposobności gorąco bronił spraw stowarzyszeń. Pisał bardzo wiele, oprócz drobnych rozpraw ekonomicznych i politycznych, których rocznie wychodziły dziesiątki, wydawał dzieła obszerniejsze, z których zasługują na uwagę np. „Komentarz do powsz. ustawy cywilnej ze szczególnem uwzględnieniem przepisów odnoszących się do stowarzyszeń zaliczkowych“ (1876), „Podręcznik dla stowarzyszeń“ (1891) i w. i. Zasłynął nawet jako powieściopisarz, nowelista i poeta.

W ostatnich latach ciągle chorował, mimo to jednak nie przestał się zajmować sprawami stowarzyszeń. Zeszedł ze świata przez swoich powszechnie żałowany a poważany i ceniony przez obcych. *(Sł.).*

Rozmaitości.

— **Agencya emigracyjna.** Z Milówki otrzymaliśmy wiadomość, że jakiś p. Landau i Spółka, agent emigracyjny z Bremy nadesłał do tamtejszego Towarzystwa okólnik, zapraszający Dyrekcyę do pośredniczenia w emigracyi ludu wiejskiego do Ameryki. Jako wynagrodzenie „za trud“ obiecuje ów zacny pan po 10 koron od głowy dorosłego człowieka a 5 koron za dziecko, pod warunkiem oczywiście, że otrzyma wpierw po 60 koron od każdej zamierzającej emigrować osoby zadatku.

Przypuszczamy, że tego rodzaju bezczelne oferty otrzymały także i inne nasze stowarzyszenia i że wszystkie bez wyjątku panu agentowi dosadną dadzą odprawę.

Ruch stowarzyszeń.

Dary i subwencye na rzecz **Funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych** w myśl okólnika Zarządu, nadesłały dotychczas z czystych zysków za rok 1899, następujące Towarzystwa:

5. Bank zaliczkowy w *Czortkowie* . . . 20 kor.
6. Tow. zalicz. i kredytowe w *Skałacie* . 20 „

We Lwowie, dnia 10. kwietnia 1900 r.

W. Terenkoczy. *N. Ulmer.*

Posiedzenia Wydziału Związku odbyły się w dniach 28., 29. i 30. marca b. r.

Obecni (dnia 28. z. m.): Przewodniczący p. Biechoński Wojciech.

Członkowie Wydziału: pp. Filasiewicz Hilary, Dr. Lechowski Wiktor, Ks. Reszetyłowicz Filemon, Romanowicz Tadeusz, Sękowski Stefan, Dr. Steczkowski Jan, Szczepański Piotr, Terenkoczy Władysław i Żardecki Bolesław.

Ze strony biura: Sekretarz Ulmer i lustrator Domagalski.

Jako gość p. Bolesław Czerny-Szwarcenberg, obecny Prezes Tow. wzaj. kredytu w Sędziszowie.

P. Przewodniczący wezwał zgromadzonych do uczczenia pamięci zmarłego członka Wydziału Związku ś. p. Alfreda Bandrowskiego wieloletniego, zasłużonego pracownika najpierw w Towarzystwie zaliczkowem w Mościskach, na stanowisku Wice Prezesa a następnie w Wydziale Związku.

Po zatwierdzeniu protokołu z ostatniego posiedzenia, otworzył p. Przewodniczący dyskusyę o Towarzystwie wzajemnego kredytu w Sędziszowie.

P. Lustrator złożył sprawozdanie z cało miesięcznego pobytu swego w Sędziszowie, czynności na miejscu dokonanych i z uchwał walnego zgromadzenia *) z dnia 20. marca b. r., które wybrało nową Radę nadzorczą i Dyrekcyę.

W dyskusyi zabrał głos obecny Prezes Towarzystwa p. Czerny i w dłuższem, na cyfrach i znajomości

*) Uchwały te zamieszczone zostały w Nr. 6. „*Związku*“ z r. b. *(Przyp. Red.).*

stosunków lokalnych opartem przemówieniu, skreślił smutne stosunki i stan interesów Towarzystwa, dla sanacyi którego potrzeba znacznego zapasu gotówki (40 do 50.000 zł.), celem uregulowania wierzytelności bankowych i wypłaty książeczek wkładkowych, których wypłaty rozpoczną się w lipcu b. r. Przemówienie swoje zakończył prośbą o skuteczną radę i pomoc dla ratowania członków i właścicieli wkładek

Po bardzo ożywionej dyskusyi, w której zabierali głos prawie wszyscy obecni, przyjęto do wiadomości kilka projektów sanacyi, które przekazano Prezydyum Związku, jako dyrektywę do dalszego postępowania w porozumieniu z Dyrekcyą i Radą nadzorczą Towarzystwa sędziszowskiego i zastosowania ich, zależnie od dalszego przebiegu akcyi na miejscu.

Z porządku dziennego, p. Sękowski zdał sprawę z czynności komitetu wykonawczego dla Banku związkowego i starań o uzupełnienie subskrypcyi, które przyjęto do wiadomości.

Następnie sekretarz złożył sprawozdanie z czynności biura, za czas od 6. grudnia 1899 po dzień posiedzenia, które również przyjęto.

Na wniosek sekretarza, przyjęto do Związku Kasę zaliczkową „Pomoc“ w Grzymałowie, i upoważniono Prezydyum, by przyjęło do Związku, po poprzednio przeprowadzić się mającej lustracyi:

a) Towarzystwo kapeluszników w Myślenicach;

b) Spółkę owocarską w Nadwórnie.

Powzięcie zaś uchwały co do przyjęcia stowarz. oszcz. i pożyczk. w Niepołomicach, odroczono do następnego posiedzenia.

Następnie zawiadomił sekretarz, że Sąd handlowy lwowski czyni trudności co do zarejestrowania zmiany statutu Towarzystwa zaliczkowego w Bełzie, prywatnie zaś poinformowano się, że tut. Sąd handlowy stanowczo odmawiać będzie stowarzyszeniom statutowego uprawnienia do przyjmowania wkładek oszczędności, opierając się na okólniku Ministerstwa sprawiedliwości z 17. stycznia b. r. (zamieszczonym w Nrze 4. „*Związku*“ z r. 1900).

Z okólnika tego, w którym Ministerstwo zaleca Sądom handlowym, aby ściślej niż dotąd badały treść statutów i w razie sprzeczności z ustawą i jej duchem odmawiały ich rejestrowania, — nie można się dopatrzeć żadnych wskazówek co do prawa przyjmowania wkładek oszczędności, którego to prawa, opartego na praktyce od lat 23 ustawa wcale nie kwestyonuje, a 30-letnia praktyka w całej Austryi utwierdza.

Po przeprowadzonej dyskusyi, w której zaznaczono jednomyślnie, że taka, z ustawą, praktyką i potrzebami kredytowemi ludności sprzeczna interpretacya, mogłaby zupełnie podkopać byt wszystkich Towarzystw zaliczkowych w całej Austryi, uchwalono:

a) odnieść się w tej sprawie, celem jednolitego postępowania do Związków we Wiedniu, Pradze i Cylei;

b) upoważnić Prezydyum, by w razie potrzeby wysłało delegata do Wiednia, dla poczynienia odpowiednich kroków u Władz centralnych, a wreszcie

c) upoważnić Prezydyum do podjęcia starań o wniesienie w Radzie państwa odpowiedniej interpelacyi.

Na żądanie Dyrekcyi Banku krajowego zaproponowano na cenzorów dla działu stowarzyszeń w tym Banku pp. Stefana Sękowskiego, Piotra Szczepańskiego i Albina Todschindlera.

W sprawie założenia w Kołomyi Spółki garncarskiej, uchwalono wysłać delegata Związku, celem zbadania stosunków na miejscu i zdania sprawy Wydziałowi krajowemu.

Odnośnie do regulaminu dla kontroli miejscowej w Stowarzyszeniach, uchwalono po obszernej dyskusyi, przyjąć przedłożony przez Prezydyum projekt regulaminu, który wraz z motywami przesłanym zostanie Zarządom stowarzyszeń związkowych w najbliższym czasie.

Na wniosek p. Romanowicza, uchwalono wystosować do Sejmu krajowego petycyę o udzielenie odpowiedniej subwencyi na utworzenie w Związku drugiej posady lustratora związkowego.

---

158. Posiedzenie z dnia 29. marca 1900. Przewodniczy Prezes Wny Wojciech Biechoński, a obecni, prócz Dr. Lechowskiego i Ks. Reszetyłowicza, wszyscy w poprzednim protokole wymienieni i Dr. Stanisław Głąbiński. W posiedzeniu wziął udział na zaproszenie p. Przewodniczącego Dyrektor Banku krajowego Wny Dr. Alfred Zgórski.

Przedmiotem obrad była wyłącznie sprawa Towarzystwa wzajemnego kredytu w Sędziszowie i dalsze projekta sanacyi.

W dłuższem przemówieniu uzasadniał Dr. Alfred Zgórski potrzebę i bezwzględną konieczność dokonania sanacyi, a w najgorszym razie cichej likwidacyi bez ruiny członków i wierzycieli. Wymaga tego interes ogółu stowarzyszeń i Związku, jako takiego. Upadłość Towarzystwa sędziszowskiego i jej dotkliwe, przewlekłe, długie lata trwać mogące następstwa, zaszkodziłyby w wysokim stopniu idei asocyacyi wogóle, zachwiałyby na czas dłuższy zaufanie do stowarzyszeń, szczególnie w tych kołach, które jak wiadomo zawsze nieufnie do organizacyi naszej się odnoszą. Sanacya da się niewątpliwie przeprowadzić, jeżeli zebranym zostanie w gotówce potrzebny kapitał. Trzy czynniki mogą i powinny skutecznie sanacyi dokonać, mianowicie: 1. członkowie byłej Rady nadzorczej i Dyrekcyi w Sędziszowie, przez złożenie odpowiedniego kapitału na rezerwę strat; 2. Towarzystwa związkowe, przez złożenie drobnych stosunkowo wkładek oszczędności po 100 do 2.000 koron,

jako kapitału gwarancyjnego, który to wkład pozornie ryzykownym wydawać się może, jednak po kilku latach w całości zwróconym być może, wreszcie: 3 instytucye pieniężne, kredyt udzielające mogą w ten sam sposób, poważniejszym kapitałem przyjść w pomoc. Te trzy czynniki zjednoczone mogą i powinny w interesie ogólno-krajowym skuteczną przeprowadzić sanacyą.

Po dyskusyi bardzo szczegółowej, w której projekt Dra Zgórskiego, uzupełniano dalszymi wnioskami pp.: Sękowskiego, Romanowicza, Dra Głąbińskiego, Ulmera, Terenkoczego i Dr. Steczkowskiego, przyjęto w zasadzie projekt p. Zgórskiego i wszystkie wnioski, między innymi samoistny wniosek Dr. Steczkowskiego, co do ewent. przeprowadzenia likwidacyi, przekazano Prezydyum Związku w myśl wczorajszej uchwały do rozpatrzenia i zastosowania.

Posiedzenie dnia 30. marca b. r. w którem wzięli udział miejscowi członkowie Wydziału, poświęcono wyłącznie szczegółowemu badaniu sprawozdań lustracyjnych z ostatniego okresu, i wnioskom, jakie w ich wyniku Zarządom związkowych stowarzyszeń przesłane zostaną.

Firm. $\frac{17/00}{1}$

(2—3)

EDYKT.

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy ogłasza iż firma: „Bank związkowy w Nowym Sączu, stowarzyszenie zarejestrowane z odpowiedzialnością ograniczoną“, wskutek uchwalonego na walnem zgromadzeniu członków z dnia 10. grudnia 1899 r. rozwiązania tegoż Stowarzyszenia — z rejestru stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych wykreśloną została.

Zarazem wzywa się wierzycieli tegoż Stowarzyszenia, by u takowego się zgłosili.

Nowy Sącz, dnia 3. lutego 1900 r.

Firm. $\frac{32/00}{1}$

(1—1)

EDYKT.

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy ogłasza, że przy firmie: „Towarzystwo zaliczkowe i wzajemnych oszczędności w Nowym Sączu, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“.

Wpisano, że na walnem zgromadzeniu członków tegoż Towarzystwa odbytem dnia 6. lutego b. r. wskutek zrzygnowania z tegoż urzędu członków poprzedniej Dyrekcyi: Berla Sterna, Simona Kleinmanna i Aby Klausnera, wybrano w skład Dyrekcyi: Dra Leona Silbermana, lekarza w Nowym Sączu jako przewodniczącego; Efroima Krischera, kupca w Nowym Sączu jako kasyera i Markusa Mahlera fabrykanta w Nowym Sączu jako kontrolora.

Nowy Sącz, dnia 12. marca 1900 r.

Firm. $^{39}/_{00}$

(1—1)

EDYKT.

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Nowym Sączu ogłasza, że na nadzwyczajnem walnem zgromadzeniu „Towarzystwa zaliczkowego w Krościenku nad Dunajcem, stowarzyszenia zarejestrowanego z ograniczoną poręką“ odbytem w dniu 27. listopada 1899, wybrani zostali do Dyrekcyi tegoż Towarzystwa na bieżące trzechlecie, jako Dyrektorowie: Ks. Adolf Albin, proboszcz w Szczawnicy; Tytus Bukowski, pocztmistrz; Karol Ćwiertniewicz, burmistrz; a jako zastępcy Dyrektorów: Ks. Józef Wilkowicz, wikaryusz; Zygmunt Marcin; aptekarz i Józef Kumorek, mieszczanin w Krościenku.

Nowy Sącz, dnia 12. marca 1900 r.

Firm. $^{50}/_{00}$

(1—1)

EDYKT.

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Nowym Sączu ogłasza, że dnia 3. kwietnia 1900 r. wpisaną została do rejestru stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych firma: „Spółka oszczędności i pożyczek w Szczawnicy wyżnej, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką z siedzibą w Szczawnicy wyżnej“.

Przedsiębiorstwo polega na statucie uchwalonym w Szczawnicy wyżnej dnia 29. stycznia 1900 r.

Celem spółki jest starać się o materyalne i moralne podniesienie członków spółki przez udzielenie członkom w miarę potrzeby, użyteczności celu i w miarę funduszów pożyczek, potrzebnych w gospodarstwie, przemyśle i handlu a to z funduszów, które spółka na ten cel prowadzi przy pomocy wspólnej nieograniczonej poręki swych członków, przez danie możności do umieszczania na procent pieniędzy zaoszczędzonych w ten sposób, iż spółka przyjmuje i oprocentowuje wkładki oszczędności, przez popieranie tworzenia spółek i stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w okręgu spółki.

W skład Zarządu zostali wybrani:

1. Ks. Adolf Albin, proboszcz w Szczawnicy, jako przewodniczący;

2. Jan Wieczorkowski, właściciel realności w Szczawnicy, jako zastępca przewodniczącego;

3. Jan Wiercioch, gospodarz pod Nr. 315 w Szczawnicy wyżnej, jako członek;

4. Jan Gacek, gospodarz pod Nr. d. 63 w Szczawnicy wyżnej, jako członek;

5. Franciszek Bidziński, leśniczy w Szalachtowej, jako członek.

Spółkę podpisuje się w ten sposób, iż pod pieczęcią (stampilią) firmy, kładzie podpis przełożony Zarządu, względnie jego zastępca i jeden z członków Zarządu.

Każdy członek obowiązanym jest wpłacić przynajmniej jeden udział, wynoszący dziesięć koron. Jeden członek nie może mieć więcej niż pięć udziałów. Udział może być wpłacony bądź odrazu bądź w półrocznych ratach, wynoszących co najmniej po jednej koronie — wolno jednak wcześniej i większemi ratami uzupełnić swój udział.

Do umieszczania ogłoszeń służy tablica w domu Kółka rolniczego w Szczawnicy. W razie potrzeby umieszczać będzie spółka publicznie ogłoszenia w „*Przewodniku kółek rolniczych*".

Nowy Sącz, dnia 17. marca 1900 r.

Firm. $^{49}/_{00}$

(1—1)

EDYKT.

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Nowym Sączu ogłasza, że dnia 4. kwietnia 1900 r. wpisaną została do rejestru stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych firma: „Spółka oszczędności i pożyczek w Łącku, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką" z siedzibą w Łącku.

Przedsiębiorstwo polega na statucie z daty Łącko, dnia 6. lutego 1900 uchwalonym w Łącku na zgromadzeniu odbytem dnia 28. stycznia 1900 r.

Celem spółki jest starać się o materyalne i moralne podniesienie członków spółki przez udzielenie członkom w miarę potrzeby użyteczności celu i w miarę funduszów pożyczek potrzebnych w gospodarstwie, przemyśle i handlu a to z funduszów, które spółka na też cele gromadzi przy pomocy wspólnej, nieograniczonej poręki swych członków przez danie możności do umieszczenia na procent pieniędzy zaoszczędzonych, w ten sposób iż spółka przyjmuje i oprocentowuje wkładki oszczędności, przez popieranie tworzenia spółek i Towarzystw zarobkowych i gospodarczych w okręgu spółki.

W skład Zarządu zostali wybrani:

1. Panteleon Lenartowicz, gospodarz w Łącku, jako przewodniczący;

2. Ks. Jan Piaskowy, proboszcz w Łącku, jako zastępca przewodniczącego;

3. Michał Sopata, gospodarz w Czerncu, jako członek;

4. Jan Babik, gospodarz z Maszkowic, jako członek;

5. Józef Szczurkowski, właściciel realności w Łącku, jako członek;

6. Jan Turek, gospodarz w Zarzeczu, jako członek;

7. Antoni Myjak, gospodarz w Zagorzynie, jako członek.

Spółka podpisuje się w ten sposób, iż pod pieczęcią (stampilią) firmy kładzie podpis przełożony Zarządu, względnie jego zastępca i jeden z członków Zarządu.

Każdy członek obowiązanym jest wpłacić przynajmniej jeden udział wynoszący dziesięć koron. Jeden członek nie może mieć więcej niż 5 udziałów. Udział może być wpłacony bądź odrazu bądź w półrocznych ratach wynoszących co najmniej po jednej koronie, wolno jednak wcześniej i większemi ratami uzupełnić swój udział.

Do umieszczania ogłoszeń służy tablica przy urzędzie pocztowym, w razie potrzeby umieszczać będzie spółka swe publiczne ogłoszenia w „Związku Chłopskim".

Nowy Sącz, dnia 17. marca 1900 r.

Bilansy stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych za rok 1899.

39. Bołszowce. Kasa zaliczkowa „Nadzieja". *a) Rachunek strat i zysków.* Przychód: z rachunku odsetek 3.028·80. Rozchód: koszta urządzenia i ruchomości 50·—, koszta administracyi i podatków 1.855·92, zaliczki procesowe 50·—, do rachunku bilansu: saldo na 1900 rok 1.072·88; razem 3.028·80. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 49.636·03, odsetki naprzód zapłacone 21·66, odsetki zaległe (zwłoki) 553·52, koszta ruchomości 240·24, zapas druków 186·78, zaliczki procesowe 299·23, lokacye 1.700·—, kasa 558·55; razem 53.196·02. Stan bierny: udziały 17.242·22, fundusz rezerwowy 4.010·65, wkładki na rachunek bieżący 28 400·25, długi zaciągnięte 1.800·—, odsetki (naprzód pobrane) 421·18, depozyta 248·84, straty i zyski 1 072·88; razem 53.196·02. Liczba członków 983. Ogólny obrót kasowy 164.356 58.

40. Jasło. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 12.138·72. Straty: oszta administracyi i podatków 6 523·25, do rachunku bilansu: saldo za 1899 rok 5.615·47; razem 12.138·72. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 482 989·14, odsetki zaległe (zwłoki) 1.807·50, bieżące 23.949·77, zaliczki procesowe 1.379·43, lokacye 32.663·98, Bank krajowy 12 694 05, kasa 5.083·57; razem 560.567·44. Stan bierny: udziały 70.948·31, wkładki na rachunek bie-

żący 444.615·79, odsetki (naprzód pobrane) 4.188·99, fundusz rezerwowy 35.198·88, straty i zyski 5.615·47; razem 560.567·44. Liczba członków 1.898. Ogólny obrót kasowy 4,078.970·26.

41. Kalwarya Zebrzydowska. Towarzystwo oszczędności i pożyczek. *a) Rachunek strat i zysków.* Przychód: z rachunku odsetek 3.832·13. Rozchód: z rach. kosztów zawiadowczych 1.980·96½, z rach. ruchomości 14·40, do rachunku bilansu: saldo na rok 1900 zysk 1.836·76½; razem 3.832·13. *b) Bilans.* Stan czynny: z rach. skarbca 4.936·24½, pożyczki udzielone 114.642· , koszta zawiadowcze 120·—, ruchomości 129·60; razem 119.827·84½. Stan bierny: fundusz rezerwowy 1.264·12½, udziały 16.044·35, wkładki na oszczędność 92.595·34½, pożyczki zaciągnięte 4.400· –, odsetki 3.687·26, straty i zyski 1.836·76½; razem 119.827·84½. Liczba członków 682. Ogólny obrót kasowy 399.698·45.

Kraków*). Bank chrześcijański. *a) Rachunek strat i zysków.* Przychód: z rach. odsetek 1.215·42. Rozchód: z rach. kosztów urządzenia i ruchomości 17·98, z rach. kosztów administracyi i podatków 940·71, do rachunku bilansu: saldo na 1900 rok 256·73; razem 1.215·42. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 30.812·—, odsetki naprzód zapłacone 17·10, koszta ruchomości 161·84, zapas druków 53·—, zaliczki procesowe 57·54, kasa 202·25; razem 31.303·73. Stan bierny: udziały 6.972·10, wkładki na rach. bieżący 19.338·56, długi zaciągnięte 3.630·50, odsetki (naprzód pobrane) 308·38, fundusz rezerwowy 797·46, straty i zyski 256·73; razem 31.303·73. Liczba członków 313. Ogólny obrót kasowy 300.295·43.

42. Lisko. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 14.563·45. Straty: administracya i podatki 6.626·73, do rachunku bilansu: saldo za 1899 rok 7.936·72; razem 14.563·45. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki na weksle 219.187·20, pożyczki na skrypta 277.774·22, odsetki (naprzód zapłacone) 642·08, zaliczki procesowe 2.350·82, lokacye 15.470·66, kasa 932·52, administracya 200·—, z rach. agencyi w Baligrodzie 700·—; razem 517.257·50. Stan bierny: udziały 59.585·02, wkładki oszczędności 343.132·34, długi zaciągnięte 84.511·64, odsetki (naprzód pobrane) 4.300·36, fundusz rezerwowy 15.752·83, fundusz strat 1.404·30, Bank krajowy 632·99, rachunek strat i zysków 7.936·72, notaryusz 1·30; razem 517.257·50. Liczba członków 4.127. Ogólny obrót kasowy 3,177.490·84.

43. Lwów. Krajowy Związek przemysłowy. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: Żywiec, fabryka sukna (strata w I. półr. 1898) 5.011·23, prowizya Lwów 23.083·23 prowizya Kraków 22.581·07, prow. Stanisławów 4.002·50, prow. Nowy Sącz 2.269·33, prow. Przemyśl 4.111·92, prow. Tarnopol 2.071·49, prow. ogólna 4.696·62; razem 67.827·39. Straty: koszta Lwów 18.300·43, koszta Kraków 16.378·92, koszta Stanisławów 5.491·30, koszta Nowy Sącz 3.399·53, koszta Przemyśl 4.284·35, koszta Tarnopol 1.663·39, koszta ogólne 12.225·43, koszta handlowe 2.153·53, biuro handlowe 1.437·60, rach. procentów 882·35, rach. zakładowy 778·24, rach. bilansu zysku 832·32; razem 67.827·39. *b) Bilans* Stan czynny: gotówka (w bankach i bazarach) 3.955·84, towary własne 60.530·30, towary komisowe 113.216·62, dłużnicy 33.097·90, rach. przechodni 1.105·73, rach. zakładowy i ruchomości 14.761·64; razem 226.668·03. Stan bierny: dostawcy 26.330·53, wierzyciele 20.774·96, Towarzystwo handlowe 19.910·—, pożyczka przemysłowa Wydz. krajowego 23.750·—, rezerwa towarowa 3.574·72, rezerwa Żywiecka 2.158·88, weksle 1.500·—, komisy 113.216·62, udziały 14.435·—, fundusz rezerwowy 185·—, rach. strat i zysków — zysk w 1899 r. 832·32; razem 226.668·03. Liczba członków 49.

44. Lwów. Towarzystwo zaliczkowe urzędników pocztowych. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 4.013·74. Straty: koszta urządzenia i ruchomości 20·16, administracya i podatki 2.008·85, do rachunku bilansu: saldo na 1900 rok 1.984·73; razem 4.013·74. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 165.695·24, odsetki naprzód zapłacone 255·87, koszta ruchomości 181·51, zapas druków 262·15, zaliczki procesowe 804·59, kasa 459·58; razem 167.658·94. Stan bierny: udziały 40.921·77, wkładki na rachunek bieżący 27.179·90, długi zaciągnięte 92.097·36, odsetki (naprzód pobrane) 120·—, fundusz rezerwowy 5.355·18, straty i zyski 1.984·73; razem 167.658·94. Liczba członków 889. Ogólny obrót ka-sowy 650.775·01.

45. Ulanów. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Przychód: z rachunku odsetek 1.151·70, straty i zyski z 1898 roku 511·38; razem 1.663·08. Rozchód: koszta urządzenia i ruchomości 45·57, koszta administracyi i podatków 327·59, do rachunku bilansu: saldo na 1900 rok 1.289·92; razem 1.663·08. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 24.730·33, odsetki naprzód zapłacone 54·33, koszta założenia 395·15, zaliczki procesowe 93·82½, lokacye 575·12, kasa 649·46; razem 26.498·21½. Stan bierny: udziały 5.570·—, fundusz rezerwowy 690·18½, wkładki na rach. bieżący 10.370·12, długi zaciągnięte 8.435·26, odsetki (naprzód pobrane) 142·73, straty i zyski 1.289·92; razem 26.498·21½. Liczba członków 245. Ogólny obrót kasowy 222.094·51½.

*) Bilans ten zamieszczonym był już w Nr. 6. „Związku“, przez omyłkę jednak podano cyfry zupełnie błędne — zamieszczamy więc po raz drugi. — *Red.*

Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, ul. Lindego l. 4.